

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vis- 'Előfizetések és hirdetések a
 száadásra nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők

A németek feladták a Kemmel-hegyet

Öt kilométerrel vonultak hátrább.

A vasárnapi német jelentés a következőket jelenti:

Ypern és Labassée között a Hazebrouck felé kiálló ívek feladásával *megrövidítettük a frontot. Ezáltal átengedtük a Kemmel-hegyet az ellenségnek.* A néhány nap előtt végrehajtott mozdulatok titokban maradtak az ellenség előtt. Tegnap az angolok nagyobb erővel törtek előre régi vonalaink ellen. A régi állások előterében hátrahagyott vegyes osztagaink harci érintkezésben állnak az ellenséggel, amely megszállta a Kemmelt és Bailleult és Neufborquinen át, valamint a Laws-patakon át követett bennünket. Brio és St. Griff mellett megghiusítottuk az ellenségnek a Somme-folyón való átkelési kísérletét.

A Somme és az Oise között a csatornaállás és a Moyontól északra levő magaslatok ellen a franciák heves támadásokat intéztek. Azok a francia hadosztályok, amelyek este Mesletől kétoldalt előretörtek, tüzelésünkben vonalaink előtt kénytelenek voltak megállni. Rouy mellett ellentámadással visszavetettük az ellenséget.

Az Oise és az Aisne között tegnap este a legerősebb tüzérségi tüzelés után ismét megkezdődött a gyalogsági ütközet. Az Oisetől délre egy ellenséges támadás tüzérségi és géppuskatüzünkben nem jutott előre. — Champetól kétoldalt az Ailette lapályon az ellenség nagy erővel tört előre.

Ellentámadással helyreállítottuk a régebbi állapotot. Az Ailette és az Aisne között az ellenség támadása részleges előretörésekkel kezdődött. Ez alkalommal Haas alörmeister, aki a 29. géppuskás ezredhez tartozik, négy páncélos kocsit tett harcképtelenné és elfogta személyzetüket.

A németek a feladott területet elpusztították.

A Wolf-ügynökség jelenti: A Bapaumetől kétoldalt elhúzó frontunk tervszerű visszavonását már régebben alaposan előkészítettük. Mialatt csapa-

taink Longueval mellett és Bapaume—Croisillesen túl egészen a Scarpeig augusztus 21-ike óta rendületlenül állottak ellent a nagy támadásoknak, úgy hogy az ellenségnek egyetlen ponton sem sikerült vonalainkat áttörni, a régi Somme-csatatéren mindent megtettünk, hogy fő harci vonalunkat visszavonjuk.

A visszavonulás és Bapaume és Croisilles feladása a parancsnak megfelelően és *veszteség nélkül történt.* Az ellenség, mely a város kiürítését nem vette észre, még 29-én délelőtt is lőtte Bapaumet, melyben előzően mindent elpusztítottunk, ami az ellenségnek hasznára válhatott volna. Olyan elpusztított területsávot engedünk át az ellenségnek, ahol a téli időszak beállta előtt újból teljesen be kell rendezkednie.

Különösen a vízellátással lesz sok baja, mert *Bapaume, Croisilles, Nory, Fevreuil, Sapignes, Ervillers vidékén létesített vízi berendezéseinket elpusztítottuk,* a szivattyuzó gépeket elszállítottuk, a kutakat felrobbantottuk. Ugyanez történt a vilamossági készülékekkel, a municions és egyéb raktárakkal. Bapaume és Croisilles az utóbbi napok súlyos ágyutüze után már csak romhalmaz, melyben az ellenség nem talál fedezéket. E helységek nehéz tüzérségünk körletében vannak.

Frontunkat öt kilométerrel vontuk hátrább. Az elpusztított harci terület feladása következtében vonalunk egyenessé vált, új állásaink a közeledő télre való tekintettel sokkal jobbak a csapatok elhelyezésére, mint az eddigiek.

A franciák átlépték a Somme-csatornát.

Sajtóhadiszállás, szeptember 2. A francia vezérkar szeptember 1-én délután a következő jelentést adta ki:

A folyamatban levő hadműveleteket az éj folyamán tovább folytattuk. A gyalogság francia osztagai az epernai utól keletre átlépték a Somme-csatornát. Tovább délre hatalmunkba kerítettük Ruy le Petit helységet és 250 foglyot ejtettünk. Soissonstól északra elfoglaltuk Leuryt és az ellenség több

hevesen védett állásait hatalmunkba kerítettük. Mintegy ezer fogoly maradt a franciák kezén.

Megtizedelt kanadai hadosztályok.

Berlin, szeptember 2. Az angoloknak a Scarpetől délre folyt harcokban, valamint az utolsó nyolc nap nagy csatáiban tankokban szenvedett veszteségét Belov Ottó tábornok hadserege tekintélyes számmal szaporította. Eddigi jelentések szerint augusztus huszonegyedikétől huszonnzoldadikáig egyedül ezen a fronton 253 tankot lőtünk össze. Százharmincegy tankot a Scarpetől délre harcoló hadosztály semmisített meg. A másik két hadosztály hetven, illetve ötvenkét összelőtt tankot jelent. Legtöbbet tüzérségünk, azonban igen sokat gyalogságunk fegyverei pusztítottak el. Feltűnően nagy az ellenség embervesztesége is. A kanadai hadosztályok meg vannak tizedelve. A második és harmadik kanadai hadosztályt súlyos veszteségei miatt kivonták a harcból. Az angol gárdaezredek is erősen véreztek. Ezeket is ki kellett vonni a harci területről. Az 57-ik és 52-ik angol hadosztályokat teljesen harcképteleneznek kell tekinteni.

A déli szárnyon hevesen ellenállnak a németek.

Genf, szeptember 2. A Havas-ügynökség jelenti: A csata elkeseredetten folyik tovább, különösen a két szárnyon: a Scarpe és Bapaume között, valamint Noyon és Soissons között. A leghevesebb küzdelem folyik az Oise és az Ailette között és az Aisne-nál. Csapatainknak igen nagy ellenállást és természeti akadályokat kell leküzdeniök. Az ellenség jól tudja, hogy a Coucy erdőnél és St. Gobainnél levő állásai a védelem oszlopai, ezért görcsösen ragaszkodik ezekhez. E harcok most már nem utóvéd harcok, hanem jelentékeny tüzérséggel és nagy emberanyaggal vívott nagy csaták.

Az első békeajánlat szerzője. Berlinből jelentik: Figyelemre méltó a bajor kormány hivatalos lapjának, a Bayrischer Kuriernek üdvözlő cikke gróf Hertling birodalmi kancellár születésnapja alkalmából. Így szól többek között: Vajha a történelem gróf Hertling nevét mint a nagy békekancellárét vésné érclapjára. Ő volt az, a ki 1916 december 12-én ajánlotta, hogy a központi hatalmak forduljanak békejavaslatlalt az ellenséghez.

Az üdvözlő cikkből az az eddig ismeretlen tény derül ki, hogy gróf Hertlingnek, még mikor Bajorország miniszterelnöke volt, a német békeajánlatban fontos szerepe volt.

A Moskovits Mór és Fia r.-t. fuziója a Krausz Szesz és Élesztőgyárral.

Nagyvárad közgazdasági életének nagy eseménye van. A *Moskovits Mór és Fia r.-t.* nagyváradai cégről van szó, amely Magyarország egyik legnagyobb teljesítőképességű gyárainak, a vegyészeti szakmában iparvegyészeti cikket olyan elsőrendű minőségben és kifogástalanul állított elő, hogy nemcsak az ország határain belül mindenütt elismerést aratott, hanem az ország határain kívül is közismertté lett, s becsületet szerzett a magyar iparnak Franciaországban, a Balkán összes államaiban, Svájcban, Oroszországban és még a vegyészeti iparban vezető Németországban is.

Ez a kiváló gyár a háború alatt olajgyárral bővült, amely a legelső volt az országban s ahol tengeri csirátlanítást végeztek s az olaj iparnak mérhetetlen hasznos szolgálatokat tett. Ez a gyár a legújabb időben erőtakarmangyárral bővült ki s volt egy éther, orvosi szerek gyára is.

Most ez a gyárakból álló cég fuzióra lépett a *Krausz Szesz és Élesztőgyár r. társasággal*, amely már régebben vásárolta meg a szintén nagyváradai Moskovits Adolf és Fiai Adria r. t. szesz és élesztőgyárát és gőzmalomát.

Az egyesült részvénytársaság, amelynek elnöke az ismert gyáros, megyeri *Megyeri Izidor dr.*, a nagyváradai két gyárral együtt három szesz és élesztőgyárral fog rendelkezni, s így az ország élesztőgyárai között a második helyet foglalja el (az első a budapesti Gschridiudt-féle szesz és élesztőgyár r.-t.), s úgy az élesztő iparban szerzett pozíciója, mint nagyarányu szeszgyárai s gőzmalma, árpakása és rizshántoló malmai az ország közellátásában a legjelentősebb tényezővé vált, a vegyészeti iparban pedig a tervezett s részben kivitel alatt álló kibővítések révén az összes vegyészeti iparcikkekben a legtekintélyesebb helyet foglalja el.

A vállalat üzemeinek vezetését *Vogel Lajos* vezérigazgató látja el, akinek 25, e szakmában eltöltött munkás éve, amikor is elismerésreméltó eredményeket ért el s a szaksajtóban való működése biztosíték arra, hogy az üzemek a gazdasági életnek kiváló és becses szolgálatokat fognak tenni. *Vogel Lajos* vezérigazgató a *Krausz Szesz és Élesztőgyár r.-t.* vezetőigazgatója volt s ezen állásában is kiváló érdemeket szerzett nagy-szerű kvalitásaival s gyárvezetői talentumával.

A vállalat prosperitásának érdekében az igazgatóság sulyt helyezett arra, hogy *Moskovits Miklós dr.*, a kiváló vegyész, a gyár-*ipar* e modern és találmányaival uttörő vezérét, az elnökségre megnyerje. *Moskovits Miklós dr.* a kivánság elől nem zárkózott el s így az ő genialitását az új vállalat javára fordítja, mint igazgatóság ügyvezető alelnöke a vállalat vezetésében általános műszaki tudását érvényesíti.

A cég nagyváradai telepének igazgatója minden szakember s a közönség őszinte öröme a megbízhatóságában, kereskedelmi

és gyári kiválóságaiban páratlan *Szalay József* lett.

Mindezen személyi szempontok biztosítékot rejtnek magukban, hogy a nagy közgazdasági fuzióból a gazdasági életnek éppoly mérhetetlen lesz a haszna, mint magának az egyesült részvénytársaságnak.

Az iparoktatás ügyei.

A szakbizottság ülése.

Nagyvárad város iparoktatási bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán *Lukács Ödön* főjegyző elnöke alatt.

Szűcs Izsó igazgató bemutatta a kultuszminiszter körrendeletét, amelyben szigoruan intézkedik a tanoncoknak az iskolai oktatás alól való felmentése tárgyában, amely egyes ipariskoláknál nagyon elharapódzott. Egy évben legfeljebb 30 óra alól szabad egyes tanulót felmenteni. Felhívja a figyelmet az egészségügy tanítására a miniszter. A leiratot tudomásul vették s kiadták az igazgatónak.

Ezután az ipariskolák költségvetését terjesztették elő. Ugy a kiadások, mint a bevételek 67800 koronára vannak felvéve. A költségvetés főösszege 10,000 K val nagyobb, mint az előző évi. A kiadásoknál az emelkedés főleg az óradijas tanerők részére adandó pótlékból állott elő, a bevételeknél pedig az okozza, hogy a tanulók után a tanzszerékért 4—4 K kell fizetni.

A költségvetést elfogadták.

Az óraadó tanerők kinevezésére az elnököt felhatalmazták.

A miniszter által adományozott három 50—50 koronás jutalom kiosztására az igazgató által tett javaslatot elfogadták.

Örömmel jelentette az igazgató, hogy *Grünbaum Károly* férfiszbabó, aki hadbavonult s elhalt, házáat az ipari szakiskolára hagyományozta, azzal, hogy hagyatékának jövedelme jutalmul osztassék hi iparos tanulóknak.

A bizottság a hagyományért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s az elnökséget felkérte a hagyaték átvételére.

Sorra került még a kereskedelmi női tanfolyam elhelyezésének kérdése. A tanfolyam részére épített helyiséget katonai kórház céljaira foglalták le. Most felszabadul a helyiség, de azt a leánygimnázium foglalja el.

Lukács Ödön elnök már érintkezésbe lépett a leánygimnázium igazgatójával, aki készséggel beleegyezett, hogy a női tanfolyam délutánonként a leánygimnázium helyiségében tartsa előadásait.

Szűcs Izsó igazgató helyesebbnek vélné, ha a tanfolyam a Bazar épületben, a hol a községi polgári fiúiskola volt, 5 teremben helyeztetnék el.

Materny Imre nem helyesli az igazgató javaslatát, mert a Bazar közelében van a színház, bodega, amelyek elvonhatnák a serdülő leányok figyelmét. Ezért indítványozza, hogy a leánygimnáziumban helyezték el a tanfolyamot.

Kelen Béla higienikus szempontból is ellenzi a tanfolyam elhelyezését a Bazárban.

A bizottság *Materny Imre* indítványához

képezt határozott, hogy a tanfolyam a leánygimnáziumban helyeztessék el.

Különbben a női kereskedelmi tanfolyam párhuzamos osztálya lesz, mert 30 nál több tanuló jelentkezett. A tanfolyamon az előadásokat szeptember 9-én kezdik meg.

Razzia 400 zsibárus között.

Tegnap reggel a városi és a katonai rendőrség nagy közös razziat tartott a nagy-piac-téri ócskaárusok között *Jánossy Gyula* főkapitány rendeletére. *Vadász József* alkaptány és *Becsey Ignác* rendőrfelügyelő vezették a 30 tagból álló rendőrcsapatot, míg a 110 főnyi katonai rendőrség *Kozma János dr.* főhadnagy, parancsnok vezetésével vette körül az óriási teret. A katonaság a térnek észak-déli oldalát foglalta el, míg *Becsey Ignác* az Ujvilág kávéház felől, *Vadász alkaptány* a Zöldfa-utca felől nyomult a vásárosocktól ellepert nagypiacra.

Miután bekerítették az összes otléveket, megkezdődött az igazolás, amely 210 katonaszökevényt hozott a katonai rendőrségnek. Voltak falusiak, akiknél nem volt igazolvány, ezeket egyelőre őrizetbe tették. Tele lett a rendőrség udvara szökött katonákkal, akik a váratlan meglepetésre ugyancsak lármáztak.

A városi rendőrség pedig a falusiak látható öröme s meglepedésére az ócskaárusokat kerítette be s *Becsey Ignác* rendőrfelügyelő mindenkit igazoltatott. Négyszáz ócskás között akadt 180, akinek nem volt rendben az igazolványa, ezeket bevitték a rendőrségre.

Igazoltatták ezenkívül azt is, hogy az általuk kitett portékát jogos uton szerezték. Itt is baj volt soknál. Rengeteg fehérnemű, bluz, új ruha akadt, amelynek eredete a lopásba vész. Találtak ezenkívül *biedermayer* butorokat, valódi velencei csipkéket, plüss kabátokat, metszett tükröket, amelyek csak görbe uton juthattak a nagypiacra.

Délig tartott a nagy tisztító razzia, azután kezdődött a rendőrségen a szerzési jogcimek igazolása, amely eltartott estig. Sok drága portéka került kézre s ezért a razziat alkalomadtán megisméltik.

Érdekes, hogy a razzia idején *Neumann Márton* nagypiac téri ócskaruhakereskedő éppen 48000 koronát vett ki a Kereskedelmi Bankból s hazai gyekezett. Igazolásra szólították fel őt, de felmutatta, ami nála volt: csupa új ezrest, 48 darabot, mire keresztülbocsátották a kordonon.

* Megnyílt a Körös-utcai régi jóhírű *Körzö-kávéház*. Pontos kiszolgálás, olcsó árak, kitűnő italok, hideg ételek. Minden este cigányzene. Szives pártfogást kér kiváló tisztelettel *Klein József* tulajdonos.

Legújabb füzöket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.
Leibchenek félárban!

Az angolok elfoglalták Peronnet.

Budapest, szeptember 2. (Saját tudósítónktól.) Az angol vezérkar által 1-én kiadott hivatalos jelentés a következőképp szól:

— Ausztráliai csapatok ma reggel elfoglalták Peronnet, miután az ellenség ellentámadását visszautasították. A város szétlőtt utcái között még áll a harc. Csapatunk elérték a St.—Waast erdő nyugati nyulványát, összesen kétezer foglyot ejtettünk és néhány ágyut zsákmányoltunk.

Angol repülőtámadás Cattaró ellen.

— Három repülőgép lezuhant. —

Budapest, szeptember 2. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből: a hadügyminisztérium tengerészeti osztálya közli, hogy 30-án délelőtt angol repülők megkísérelték, hogy a cattarói éből hajóit és raktárait elpusztítsák. A ledobott bombák hatástalanok maradtak és legnagyobb részt a tengerbe estek. A támadásban résztvevett négy repülőgép közül csak egy menekült el, a többi három lezuhant és a sziktákon összeroncsolódott. Egy sebesült repülőt meg lehetett menteni, a többi halott.

A breszt-litovszki béke a német szövetségtanács előtt.

Budapest, szeptember 2. (Saját tudósítónktól.) Münchenből jelentik, Daude miniszterelnök Berlinbe utazott, hogy a német szövetségtanács külügyi bizottságának ülésén elnököljön. Kedden innen Belgrádba utazik, ahol csatlakozni fog Lajos királyhoz, akit elkísér Szófiába, ahol a király viszonzni fogja Ferdinánd bolgár királynak Münchenben tett látogatását. A német szövetségtanács a breszt-litovszki béke ratifikálásával fog foglalkozni.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, szeptember 2. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti 2-án este:

Angol támadások a Scarpe és Somme között. Arrastól délkeletre és Peronnetől északkeletre ellenségeink területet nyertek. Poppaume két oldalán visszavertük az ellenséget. Az Aisne és Oise között nagy tüzéségi előkészítés után az ellenség folytatta támadását.

Felrobbant

az odesszai volt román-orosz municiótábor.

Budapest, szeptember 2. (Saját tudósítónktól.) Odesszából jelentik: Tegnap délután a volt orosz-román munició tábor Odessza külvárosában felrobbant. A robbanások egész éjfélig eltartottak, a mentési munkálatokat osztrák-magyar katonák látták el. A robbanás oka ismeretlen, az anyagi kár több millióra rug.

Tengeralattjáró harc.

Budapest, szeptember 2. (Saját tudósítónktól.) A Földközi tenger középső részében elsüllyesztettek tengeralattjáróink 15.000 bruttó tonnát. Az elsüllyesztett hajók között volt egy hatezer tonnás csapatszállító gőzös is.

Hartling és Hintze Bécsben.

Budapest, szeptember 2. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Hintze külügyi államtitkár ma este, vagy holnap reggel ide érkezik. Hartling birodalmi kancellár érkezésének időpontja még bizonytalan.

Lenin állapota javul.

Budapest, szeptember 2. (Saját tudósítónktól.) Moszkvából jelentik: Lenin állapota állandóan javul, bár még nincs túl a veszélyen. A krízist két-három nap múlva várják. A merénylet alkalmával sok letartóztatás történt. Ukranokot is letartóztatták, de fogságba vetették Wikarius püspököt is.

Lenin ellen a merényletet Kaplan Dorge, az ismert terrorista nő követte el.

Német hivatalos jelentés Peronne feladásáról.

Berlin, szept. 2. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. és Böehn vezérezredes hadcsoportja.

Az Oise mindkét oldalán előtéri harcok. Az angolok Skarp és a Somme között 45 kilométernyi széles arcvonalon folytatták támadásaikat. Az ellenségnek Arrastól délkeletre és Bapaume mindkét oldalán levő kézenléti területe ellen irányított tüzéségi tevékenység többszörösen hozzájárult a támadások kivédéséhez. A tüzéségi harc gyújtópontja Hanecourt és Heuelli voltak, valamint a Aaumtől északra Racourt és Bauchesnes között levő tölcsermezők az ellenséget, amely Handacourt és Cagnicourt-tól északra tért nyert, ellentámadással ismét Kendacnurtra vetették vissza. Noueillers sokáig folyt a harc. előretörő páncélcsoportok támadásai megghiusultak.

Ez alkalommal a 252. sz. repülőosztag egyik repülőgépének személyzete Schwartagen hadnagy és Guenther alörnmester géppuskalövessel egy páncélcsoport felgyújtott, egy másik kocsit jól irányított tüzéségi tűz semmisített meg. Bapaumetól délkeletre az ellenségnek támadásait, amelyek sulypontja Uillersau Flor volt, visszavertük. A Sommetől északra az ellenséget, mely kora reggel óta nagy erővel tört elő, a Saily St Pierrevas erdő és Lsavenstől keletre levő terület Mont St Martin vonalakban megállítottuk. — Peronnet az ellenség megszállotta. Nesle mindkét oldalán a franciák folytatták támadásaikat, igen erős pergőtűz után ismétellen megkísérelték, hogy mély tagozódású heves harcokban a csatornaállásokat áttörjék, a 65 ik sz. tartalékgyalogezred a neslehai vasutvonalról északra parancsnokának, Löbecke őrnagynak vezetésével minden ellenséges rohamot megghiusított. Este megghiusított támadások alkalmával hesseni századokkal egyetemben vonalaiból az oda behatolt ellenséget ismét kiverjük.

Tábori tüzéségünk, amely az első vonalakban levő gyalogsággal ellentámadásra tört előre, nagy része van az eredmény kivívásábn. A nesle—han i vasutvonalról délre brandenburgiak és sziléziaiak az ellenséget vonalaik előtt teljesen visszaverték. Libremonttól délre is összeomlottas este a franciák támadásai. Az ellenséges gyalogság Noyon mindkét oldalán nehéz és rája nézve veszteségteljes harc után tegnap tétlen maradt. Az Ois és az Aisne között is a harci tevékenység többnyire tüzéségi tűzre szorított. Az ellenségnek részleges támadásait az Ailette-lapályon, valamint Soissons-tól északra visszautasítottuk.

Ludendorff, első főszállásmester.

Harctereinken nincs ujság.

Budapest, szept. 2. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A harctereken nincs ujság.

A vezérkar főnöke.

Amíg nem muszáj! . . .

Dohányos ur, aki nagyon sok idővel — talán öt évvel ezelőtt — „jónapot“ helyett „Nem gyujtasz rá?“ kiáltással szokta üdvözölni barátait, egy ugynevezett „szép“ napon szorongó balsejtelemmel pillantott cigarettára tárcájába.

Azt, amit balul sejtett, tulajdonképpen egész jól sejtette.

A cizellált és emailírozott, oxidált, vésett, bélelt és diszes tartályban mindössze tíz darab cigarettára huzódott meg finom szerénységgel.

— Lehetetlen. — Mondta kételkedőleg és számolni kezdte őket egyenkint, sorba. Tíz!!

Hm. Ez egy kicsit furcsa, bizonyosan rosszul olvasott! . . . Mért volna éppen tíz és kerek tíz? . . . Miért nem kilenc vagy tizenegy? . . . Mi köze az ostoba rudacskáknak a tízes számrendszerhez?

Dohányos ur most már nagyobbfajta előkészülettel kezd neki az újraszámolásnak. Leül az ágy végére, szélesre kinyitja a szép ezüst tárcát és távolnyomkodja egy másiktól a cigarettákat, hogy sokat mutassanak.

Az eredmény öt magát is meglepi. Ami eddig a félrekeszben bőségesen elfért, most mindkét oldalt igénybeveszi . . . Határozottan egy dus és teli tárcsa benyomását kelti! . . .

— Na lám! — Mondja diadalmasan.

— Ez már valami más! . . . Így már igen! . . . Olyan, mint egy szép, nagy ezüst száj, hosszú fehér fogakkal! . . . Hopp, erről tulajdonképpen írni is lehetne! . . . gondolja és újra olvasni kezd.

. . . Tíz!!

Hm! Ilyen az, mikor az ember álmos! Tíz? Ez a sok sok, temérdek cigarettára? . . . Nevetséges! . . . Máskor nem fogsz éjfélleg regényt olvasni rendetlen kutya és passz az ilyen látucinációknak! . . .

— Jani felhülsz! — Figyelmezteti őnagysága, aki ép most lép be a szobába.

Dohányos ur hirtelen eléje tartja a tárcát.

— Hány darab e? — kérdezi látszólag hanyagul.

— Hát nem tudod megolvasni? . . . Tíz!

De alig hogy kimondja, finoman, ugynevezett „meleg“ sápadtsággal elsápad. Az a pillanat ez, mikor az intellektuális lényből kezd kiütközni az ösztönös és sejtelmes nő.

— Nincs több? — Rebegi impulsive.

Dohányos urnak, aki alapjában véve jó fiú, megesik a szive az ijedt teremlésen.

— Nincs! — válaszolja egyszerűen és gyorsan lehajol, hogy előkeresse csikó zokniját. Ez a mozdulat tulajdonképpen arra kell neki, hogy összeszedje szédült arcvonásait. Mikor fölemelkedik, már egész más ember. Megtalálja önmagát.

— Hát nincs! — mondja könnyedén és megveregeti a hü nő borus arculatát.

— Ne busulj mama! . . . Mi az, hogy: Nincs? Nincs, hát nincs! . . . Ha nincs, hát nincs! . . . Az ember úgy leszokik róla . . . Fűtyörészik.

— Az ember nem gyujt rá többet! Hát mi az! . . . Még az is valami? . . . Semmi! . . . Egy kis lemondás, nem nagy! . . . Még annyi se! . . . Az ember úgy fogja a szép, egyetlen, kedves tárcáját és mit mondjak neked? Egyszerűen kihajítja az utcára! Na! . . .

Vidáman fésülködik.

— . . . vagy ha nem is az utcára, mert tudod mama az a izé mégis csak drága darab volt, hanem egyszerűen beleteszi a bársonyokba és ráhagyja a fiára . . . A Józsi fogom hagyni, majd ha meghalok . . . Majd, ha előbb kiürült.

Itt egy kicsit elérzékenyül, de azért merész lendülettel megköti a nyakkendőjét és kiissza a kávéját, amit a felesége funeratori arccal tol eléje. Aztán tárcájához nyúl és kivész belőle egy cigarettát.

— Hehe! — mondja pajzánul — most még rágyujtok . . . Persze, majd én neked nem fogok rágyujtani, mikor van! . . . Még most van! . . . Amíg van, szívok, — mikor nincs, nem szívok! . . . Mikor nincs leszokok . . . Emlékszel, hét éve, mikor mejjhártya gyulladásba voltam, akkor is leszoktam. Legyint.

— Semmi, egy kis önuralom kérdése az egész! . . . Meg egy kis áldozatkészség . . . Nekihevül.

— Áldozatot fogok hozni értetek! Erre tanítsd meg fiam a Józsi, majd ha én már nem leszek! . . . Azt akarom, hogy tudjon lemondani, férfiasan, határozottan, úgy, mint az apja, amíg élt! . . .

Ennél a mondatnál kissé belenéz a tükröbe, mert látni kell az arcát, melyen most egy kis héroszi vonás húzódik meg.

— Mégis csak jó ember vagyok én — gondolta hivatalbamenet az uton.

— Egy drága, jó, önfeláldozó, bölcs, lemondani tudó, hősi, gerinces ember vagyok én . . .

Aztán később:

— Na? . . . Mit izél itt ez az akta? . . . Ja persze! . . . Rágyujtani! Egy kis cigarettára és majd megy mindjárt! . . .

Tűz.

— Most már csak nyolc van . . . Hm? De még van! . . . Sebaj! . . . Amíg van: szívok, mikor nem lesz: nem szívok! . . . Abkor leszokom . . . Egyszerre, márul holnapra fogok leszokni. Nem spórolok, nálam nem lesznek kínos beosztogatások és drága pénzen vásárlások! . . . Oo olyan nincs! . . .

Dolgozik tovább és megy a munka és gyulnak a gyufák és délire nincs cigarettára.

Dohányos ur dobogó szívvvel lép ki az utcára.

. . . Ott! . . . Annál a hirdetési oszlopnál szokott mindig rágyujtani . . . Még a gyufa nyomát is megtalálná rajta . . . És addig a sarokig szokott eltartani a cigarettára . . . a jó, jó, jó, finom, illatos, füstölő cigarettára . . . A Szultán vagy Dames . . . esetleg Mirjam vagy öntöltésű . . . vagy nna, mondjuk legrosszabb esetben Duna vagy Dráma . . . Mindegy hogy mi, de füstöl és ég, ég és szaga van nekie és csipi a nyelvet a kutya fáját! . . .

— Appardon édes Barátkai ur, nem akartam, igazán nem akartam az ön mélyen tisztelt gyomrába belefurakodni, de tetszik tudni én most, éppen ebben a pillanatban mondok le a dohányzásról és tetszik tudni

kérem, egy kicsikét úgy se látok, se hallok, se élek, se halok . . . Szóval egy kicsit úgy fura nekem ez az egész sárga világ . . . Apropos: nincs egy cigarettája? Ezer köszönet, igazán százezer kö . . .

— Mit beszél? . . . Bbeszél itt nekem? . . . Hogy a fekete nadálytöbbl is lehet? . . . Meg egy kis rózsalevél . . . meg egy kis maszlagos nadragulya . . . esetleg néhány cserebogarat közéje keverni aroma céljából? Ember! . . . És ég? . . . És van szaga . . . és csipi a nyelvet és füstöl és lehet mellre szívni is? . . .

. . . Aesszolgej . . . volt szerencsém! !

Dohányos ur kikelve rohan haza.

— Mama! Mámi! Mutter! Hej Józsi Julcsa, Borka! . . . Mindenki, aki kezét lábát, birja: nyargaljon nekem a rétre és hozzon fekete piócafűvet, sokat és a virágkereskedésből küldesetek nekem szép, illatos, finom Marechal-Nilokat és a hetes azonnal másszon a fára és fogjon nekem cserebogarat egy puttonnal, mert én dohányt fogok magamnak készíteni! . . . Értitek? . . . Na!

Hát csak nem mondok le addig, *amíg nem muszáj* . . . ?

Fyné.

Weiszlovits Gyula és a szintársulat.

Akinek nem lehet bérelni.

Weiszlovits Gyula törvényhatósági bizottsági tag, aki a színházi pótszerződés tárgyalása alkalmával élesen bírálta a nagyváradi szintársulatot s erősen támada Erdélyi Miklós színigazgatót és működését, — tegnap beadványt intézett Nagyvárad város színügyi bizottságához.

A beadvány első részében azt panaszozza Weiszlovits Gyula, hogy a mikor páholyát kiakarta bérelni, azt a titkár nem fogadta el, állítólag azon indokolással, hogy akinek nem tetszik a szintársulat előadása, működése, annak nincs bérlet. Ezzel Weiszlovitsék 16 éves jogát sértették meg. Kéri a színügyi bizottságot, hogy szerzett jogát respektáltassa s rendelje el a bérlet kiadását, mert az igazgatónak és a konzorciumnak nincs joga, hogy a társulat megkritizálásáért valakit kizárjanak a színházból.

A beadvány szerint ezzel az eljárással a színigazgató és a konzorcium megsértette a törvényhatóság autonomiáját, terjesszék beadványát a város törvényhatósága elé.

Kijelenti Weiszlovits Gyula beadványában, hogy terrorizálni magát nem engedi s kéri az ilyen kísérleteket lehetetlenné tenni.

Végül pedig, tekintettel arra, hogy a színházi helyárok felemelésére vonatkozó közgyűlési határozat megfegbeztetett s a mig azt a miniszter jóvá nem hagyja, a helyárok felemelését életbeléptetni nem lehet, — kéri a tanácsot, hogy a helyárok felemelése ellen tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Biharmegye pótadója 13 százalék.

Biharvámegye állandó választmánya *Tatár Zoltán* elnöklésével tegnap ülést tartott. *Baranyi András* főjegyző a vármegye 1919. évi háztartási és közszükségleti költségvetését referálta el, amelyet a választmány elfogadott. A vármegye kiadásai 1 millió és 200.000 koronát mutatnak, a hiány fedezésére a következő pótadókat vetik ki:

- a közszükségleti alap javára 3,5 százalék,
- a gyermekvédelmi alap javára 1 százalék,
- a tisztii nyugdíjalap javára 4,5 százalék,
- az építkezési alap javára 2,5 százalék,
- a középítkezési alap javára 1 százalék és az állami közegészségi alap javára 0,5 százalék pótadót.

Mint látható, a gyermekvédelem s a közegészségügy már jelentős tételekkel szerepel a költségvetésben, amelynek tárgyalásában *Fráter Barnabás* alispán és *Balogh János* főjegyző vettek élénk részt. A pótadók összege 13 százalék.

A költségvetésre nézve Biharvámegye alispánja a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Közhírré teszem, hogy a vármegye háztartási alapjának 1919. évre egybeállított költségvetését az állandó választmány véleményével együtt kiadóhivatalomban a mai naptól számított 15 napra közszemlére kitétettem.

Az 1886. évi XXI. t. c. 17. § a értelmében egyes adózók a költségvetést megtekintetik és esetleges észrevételeiket a folyó hó 18. án tartandó vármegyei törvényhatósági bizottsági közgyűlést 5 nappal megelőzőleg az állandó választmányhoz beadhatják.

Nagyvárad, 1918. szeptember 2.

Fráter Barnabás,
alispán.

HÍREK

* **Személyi hír.** *Malatinszky Lajos* főispán tegnap hivatalos ügyekben Aradra utazott.

* **Lelki gyakorlat.** Az elmúlt héten dr *Szinek* lazarista atya 3 napos szentgyakorlatot tartott gróf *Széchenyi Miklós* püspök váradszentlászlói nyaralójában, melyen, a főpástorral élükön, részt vettek a káptalani és a várad papság tagjai. Félrevonulva a köznapi élet zajos lármájától, a pompás parktól övezett nyaraló kápolnájában hallgatták páter *Szinek* apostoli hévtől izzó elmélkedéseit, miért szombat este lélekben fel-frissülve, hálátelt szívvvel mondták köszönetet a szentgyakorlatot tartó lazarista atyának, nemkülönben a megyéspüspöknek is, ki ezen az igazán lelki magánynak való helyen, e napokon vendégül látta az összes lelkigyakorlatozókat.

* **Wekerle Bécsben.** Budapestről telefonálják: *Wekerle Sándor* miniszterelnök ma éjjel Bécsbe utazik és kihallgatáson jelenik meg a királynál.

* **Nagyvárad ujságírók gyűlése.** A nagyvárad ujságírók szabadszervezete ma délután 3 órakor a városháza bizottsági termében fontos ügyben ülést tart. — Utána a Biharvámegyei és Nagyvárad ujságírók Egyesülete tartja ülését ugyanazon a helyen.

* **Nyomdászjubiläum.** A nagyvárad nyomdászok vasárnap este jól sikerült estélyt rendeztek az egylet elnökének, *Schlinger Mártonnak* a nyomdászatban eltöltött 25 ik évfordulója alkalmából a Karger féle vendéglőben. A nyomdászok nevében *Kiss János* köszöntötte a jubiléumot sikerült beszédben, amely után a nyomdászok értékes emléktárgyat nyújtottak át elnöküknek. Az estélyen a nagyvárad ujságírók közül is többen megjelentek, kik közül *Fehér Dezső* a Nagyvárad Napló főszerkesztője tartalmas szép beszédben éltette az összyomdászságot. Az estélyen még számos pohárköszöntő hangzott el, melyekre *Schlinger Márton* a meghatottságtól remegő hangon válaszolt, melyben megköszönte a nem várt megtiszteltetést. A nyomdászok éjtélég együtt maradtak ünnepelni elnöküket. A felszolgált jó ételek és italok a Karger féle vendéglő új tulajdonosa *Vicsay* testvérek konyháját dícsérik.

* **Megkezdődnek a vagyon és hadiadó kivetések.** Augusztus 31. én járt le a hadi és hadi nyereség adóra vonatkozó felszámolás határideje. Azok, akik nem nyugodtak bele az 1917. évi adó kivetésébe új tárgyalást kérhettek, viszont a kir. pénzügy igazgatóság is e határideig élt azzal a joggal, hogy egyesek megállapított adójára vonatkozólag új tárgyalást rendeljen. *Mikeszka Lajos* pénzügyi tanácsos a melléje rendelt dr *Bárdos József* és *Gotteszmann Sámuel* adóügyi biztosokkal most dolgozza fel az új javaslatokat s október első napjaiban tartják meg az új tárgyalást, ezuttal az eddigi rendtől eltérően, egy bizottság előtt. A vagyon és hadiadót kivető bizottság *Mikeszka Lajos* pénzügyi tanácsos elnöklésével tegnap ülést tartott: Ott voltak: *Kovács Kálmán*, *Köblös Ferenc*, *Láng József*, *Weintraub Mór*, *Weisz Mór*, *Löwenstein Zsigmond*, *Steinbach Mór* bizottsági tagok. Elnök ismertette a bizottság teendőit, a változott viszonyokat s azt hogy tavaly sokan kimaradtak az adózók közül. Ezek után a bizottság megkezdte munkáját, a vagyon és hadiadó kivetését 1919. évre.

* **Uj pályázó a tisztii orvosi állásra.** A megüresedett tisztii orvosi állásra beadta pályázatát dr *Roszkopf Béla* orvos is. A kiváló szakember, aki a háboru kitörése óta katonai szolgálatot teljesít, jelenleg mint ezredorvos Nagyváradon van beosztásban. — Neve jó hangzásu név az orvosok között s mint az orvosi kar egyik igen képzett tagja nem kis reménnyel pályázik a tisztii orvosi állásra. Az e hó 12. én összeülő közgyűlés bizonyára kellőképpen fogja mérlegelni az ő kiváló képességeit a pályázat elbírálásánál s ha ezt tudjuk, úgy konstatálnunk kell azt is, hogy nagy esélyekkel néz dr *Roszkopf Béla* a választás elé.

* **Pályázat adóiszti állásra.** A „Budapesti Közlöny” aug. 31. A nagyvárad pénzügyigazgatóság pályázatot hirdet a belényesi adóhivatalnál megüresedett adóiszti állásra a törvényszerű javadalmazás mellett.

* **Visszahelyezik a járásbiróságot a törvényszéki palotába.** Tekintettel a lakásinségre, Nagyvárad városa feliratban kérte az igazságügyminisztert, hogy az *Andrényi-házból* telepítsék vissza a nagyvárad-vidéki járásbiróságot és a fiatalokak bíróságát a törvényszéki palotába, régi helyére, ami által egy nagy lakás felszabadulna. — A kir. törvényszék elnöke most értesíti Nagyvárad városát, hogy a miniszter hajlandó a város

kérését teljesíteni, de ennek elengedhetetlen feltétele az, hogy a még csak 1919. május 1-én egy évre felmondható bérleti szerződést a kincstártól a város átveszi s minden tehertől mentesíti a kincstárt.

* **A főispán gyermekcipő-akciója.** — Tegnapig a főispáni hivatalban a cipő-akcióra adakoztak:

Schön Lipót 50, *Barna Jenő* 400, *Török Gyula* 100, *Feldheim* testvérek 200, *Róth József* 50, *Sperker Ferenc* 100, özv. *Herschmann Fülöpné* 50, *Kiss Dávid* 20, dr *Moskovits Miklós* 500, *Weisz Bumi* 50, *Rendes Vilmos* és neje 100, *Wechsler Adolf* és társa 100, *Elek Mór* 50, dr *Kovács Zsigmond* 100, *Kohn Mihály* 100, *Kohn Gábor* 100, *Kohn Ernő* 100, *Sptzer* és *Lengyei* 200, Biharvámegyei Takarékpénztár 200, *Reigl Ernő* 200, Egyesült Bank és Takarékpénztár 2000, *Nussbaum Gyula* 50, *Moskovits Klári* és társai 9, *Schwartz Farkasné* 50, özv. *Rimanóczy Kálmán* 100, *Spitzer Adolf* 200, *Oláry Gyula* 100, dr *Fráter Imre* 100, dr *Zinner Samu* 40, 1918. augusztus 17. én a Püspök-fürdőben tartott előadás tiszta jövedelme 260, dr *Ertler Mór* 20, dr *Popper Akos* 100 korona.

Darabanth Ferenc rendőrfelügyelő gyűjtése: *Hangya* értékesítő szövetkezet 1000, *Spitzer Sámuel* és fia 1000, *Győri szeszgyár* rt. fiókja 500, *Füchsl Testvérek* utóda 500, *Nisszel Lőrinc* és Testvére 500, *Glücksmann* és *Farkas* 200, *Czillér Imre* 300, *Rosenzweig Olga* 200, *Boros Jenő* 200, *Kohn Dávid* 300, *Citter Lajos* 300, *Schlesinger Albert* 300, *Schwartz Hermann* 200, *Klein Hermann* 200, *Mihelyi* és *Kandel* 200, *Csatáry József* és neje 200, *Heller* és *Seidmann* 200, *Ullmann Ábrahám* 200, *Vallerstein Dániel* 100, *Weisberger Lajos* 160, *Kozáb János* 100, összesen 6760 korona.

* **Olcsónak találják a szatócsok a fa árát.** A faárakat megállapító bizottság megállapította, hogy a kiskereskedők a vágottfát 10 százalék haszonnal árusíthatják. Ez ellen felebbeszésként adott a kiskereskedők társulatának elnöksége, mert állítólag ráfizetnének a fára ilyen ár mellett. Kérik egy métermázsra aprított fa árát 24 koronában megállapítani. Helyesen tenné a város, hogy ha éppen a legszegényebb közönség érdekében a város több pontján kicsinyben árusíthatná a felvágott tűzifát. Ez lenne az igazi szociális intézkedés. Ez esetben nem kapna éppen a legszegényebb közönség egy métermázsra vágott fa helyett 80—85 kiló megáztatott fát, amint azt egyik-másik szatócsnál kapták eddig.

* **Elvitték a Zöldfa lakóinak ágyneműjét.** A Zöldfa emeleti butorozott szobák lakóit tegnap nagy meglepetés érte. Mintegy 15 család arra virradt, hogy a gondnok a háztulajdonosnak egy rendeletére hivatkozva, összeszedi az ágyneműt, leszereli a villanyt s otthagyja őket a faképnél, anélkül, hogy a szobák árát lejjebb szállította volna. Az indoka ez intézkedésnek az, hogy nincs ágynemű s a villany drága. A lakók arra hivatkoznak, hogy ők ágyneművel s villanyvilágítással vették ki a szobákat, amelyeknek ára egy év alatt havi 30, 36 és 50 koronára emelkedett. Van lakó, aki 17 hónapig volt a harctéren, beteg s azt mondja, hogy ha 1000 korona lenne a jövedelme, 500-at odaadna, csak hogy itthon lehet. De szegény, nincs keresete s most az ágyneműtől is megfosztották. A lakók *Dajka Endre* dr kapitányhoz fordultak, aki kijelentette, hogy jogukat a városi járásbiróság előtt érvényesíthetik.

* Az új élelmiszerjegyek körül felmerült reklamációk időpontja. Tudatom a város közönségével, hogy az új élelmiszerjegyek körül felmerült reklamációkat a közéleti ügyosztály a következő sorrendben és napokon mindenkor csak délután 8-tól 12-ig fogja elintézni, még pedig: Olasz városrészt szeptember 3-án és szerdán, szeptember 4-én. Váralja, Velence és Csillagváros városrészeit csütörtökön, szeptember 5-én és pénteken, szeptember 6-án. Külvárost szombaton, szeptember 7-én. Újvárost hétfőn, szeptember 9-én és kedden, szeptember 10-én. Hegykerületet szerdán, szeptember 11-én. Azok, akik lisztjegyeiket kenyérgyűjteményre, avagy kenyérgyűjteményeiket lisztgyűjteményre átcserelelni, csak szeptember 15-ike után jelentkezzenek. Figyelmeztetek mindenkit, hogy aki több személyre való igényt jelent be, mint amennyiről új jegyeit megkapta, azoknak jogosultságát közegemmel állapítatom meg és a félrevezetni szándékozók és visszaélők ellen a kihágási eljárást haladéktalanul megindítatom. Nagyvárad, 1918 szeptember 3-án. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* Cipőhöz kiki maga szerezzon bélésvásznat! Tudatom a város közönségével, hogy új cipők rendelésénél, mint felelőseknél, a megfelelő anyag hiányában a rendelők tartoznak, a lábbelikhez szükséges bélésvásznat, a cipészek rendelkezésére bocsátani, aminek ellenében, a lábbelikészítők, cipőpáronként 60 fillért számíttanak le, a megállapított anyag és munkadíjból. Nagyvárad, 1918 augusztus 30-án. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* Hadifoglyok előállításának. A hadifoglyok kicserélése valamint azoknak más munkaerővel való pótlása végett szükségessé vált a hadifoglyok pontos összeírása: ennélfogva felhívom a hadifoglyotartó munkaadókat, hogy szeptember 8-án, azaz vasárnap reggel 8 órára foglyaikat a tűzoltó lak-tanyába feltétlenül állítsák elő, annál is inkább mert ellenkező esetben tőlük a foglyok bevonatnak s a letett óvadékot elvesztik. Nagyvárad, 1918 szeptember hó 1-én. Rendőrség.

* Egy korona a perronjegy. Tegnap az államvasutak személyforgalmának lebonyolítása körül új rend lépett életbe. Az új rend keretében a perronjegyek árát rendkívüli módon emelték. Eddig a pályaudvar elzárt területére való belépéshez 20 filléres perronjegy adott jogot, mostantól kezdve az ilyen jegy ára 1 korona. Kétségtelen, hogy a MAV igazgatóságának az a célja a szokatlan áremeléssel, hogy a pályaudvarok zsúfoltságát korlátozza s a nem utazókat távolítsa a vonatoktól. Perronjegyet bérelni is lehet egy hónapra 20 koronáért, egy évre 180 koronáért.

* Kaszinó. Vasárnap a három kitűnő detektív kártyarazziát tartott minden kávéházban. A Lloydot lepték meg legelőbb, ott a kabaréban is tömve voltak az asztalok kártyázókkal. A detektiveket egy levél vezette nyomra, amelynek bő adatai voltak, névszerint felsorolva a spilereket. Amint az első asztalt meglepték, felhangzott valahol a figyelmeztetés:

— Kaszinó!

Ez azt jelenti, hogy az ilyen című játékokban valakinek Kaszinója van, de jelszó is: itt a rendőrség. Most az utóbbit jelentette. Mire az asztalokhoz értek, ártatlan játékokat játszottak az emberek. A kártyarazziák jók, de céltalanok, mindkét vigyázzon magára s ne kártyázzék. Minden asztal mellé, mint hajdan a Lloydban, nem lehet egy rendőrt ültetni. Nincs is elég rendőr.

* Ez is szabad? Schreiber Jakab, aki társtulajdonosa az Arany Sas Gyógyszertárnak megvásárolta a Brüder házat a Beöthy Ödön utcán, az Ambrózy házat, Vulkán Józsefné házat s Blayer Endre dr házat. Kettőt ezek közül már el is adott. Szabad-e ezt engedély nélkül tenni?

* Beiratások a fa- és fémipari szakiskolában. A fa és fémipari szakiskolában a beiratások e hó 4-ig tartanak. Azok akik kérvényeiket beadták, ezen ideig okleveleket nem jelentkezzenek, a tanítás 5-én kezdődik.

* Értesítés. Értesítem a tiszteit szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és ének-tanítást újból megkezdem. Előkészítetek az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt el lehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel Lamprecht Mici, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles énekes okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

* Püspök-fürdői kedvezményes jegyek a Népszövegségi Hitelszövetkezetről kaphatók.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

* Tanulságos római olajlenyomatú levelező-lapok 19 féle változatban kapható a „Tiszántúl” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.

Színház.

Sikerült vig tarkaest
a cipőakció javára.

Vasárnap nagyszerűen sikerült a kabaré, amelyet Fráter Iván dr. vezetésével Losonczy Gábor sok izléssel és szerencsés kézzel rendezett s mint közreműködő se maradt a társaság mögött.

Telt színház, lelkes tapsok jelezték, hogy az előadás akkor is tetszett volna, ha nincs mögötte egy nagy és emberien szép cél. Losonczy Éta szellemesen konferált Glück Böskével együtt, aki szemrevaló pikoló volt. Erdélyi Mária nemes iskolája hargya s művészi játéka a kényes izlésűeknek szerzett nagy gyönyörűséget. A fiatal leánykák tánca mindenkit elragadott, Wittenberger Erzsike magasszárnyalású szopránját öröm volt hallani. Természetességével, eredeiségével s jóízű előadásával kivált Zöld Magda kellemesen mozgott a színpadon a szép Szilágyi Mariska, s kitűnők voltak Fodor Béláné, az eredeti humoru Lakatos Sándor s Novák Ferenc. Áldozatot hozott Bereng Béla, aki 39 fokos lázzal játszotta végig szerepét, Kálmán Andor művészi játékát nem kell külön említeni. Volt sok taps, virág. A rendezésben nagy érdeme van ralleshauseni Rothkugel István főispáni titkárnak.

Az est jövedelme megközelíti az 1200 koronát.

Megjött Aggházy Melinda. Akit nagy drukkával várt a szintársulat, Aggházy Melinda

a koloratur énekesnő Pozsonyból tegnap megérkezett. Nyílt arcú, nagyszemű prima donna ez az Aggházy, nevével ellentétesen fiatal, üde, friss, aprók a lábai. Ő maga se magas, művészcsaládból való, apja Aggházy Gyula, a híres zongoraművész, ő is annak készült s csak később jött rá, hogy nagyszerű a hangja. Eleinte Csárdáskirálynő és hasonló operettekben lépett fel, később operákban is. Bemutatkozása a szezon elején lesz. Vele együtt jöttek: Barics Gyula, a kiváló baritonista Aradról s az irodalmi családból való Harsányi Kálmán, aki nagy fiatalos dacára soha mást nem játszott, mint öreg urakat. Rokonságában Aleander Bernádr, Radó Antal dr és S. Bokor Malvin szerepel, műsorában pedig Ibsen, Sudermann, Shakespeare és Molière.

Színházi bérletek. A következő színi évadra a bérletjegyek már megválthatók a Szigligeti-színház pénztáránál naponta d. e. 8-12-ig és d. u. 3-5-ig. Halmai titkár.

A nagy szezonról, a pesti színházak kapunyitására ad részletes beszámolót a Színházi Élet, Incze Sándor népszerű hetilapjának új száma. Érdekes nyaraló képek, cikkek Szász Zoltán, Hevesi Sándor, Ruttkay György, vers Somlyó Zoltán tollából, teszik változatossá a számot, mely közli a Színházi Élet verspályázatának eredményét is. A Holnap nagyjai címen érdekes cikk számol be a fiatal tehetségekről, továbbá Intim Pista és Hetivers teszik változatossá a számot. Egyes szám ára 1 K, előfizetési ár negyedévre 10 K. Kiadóhivatal: Erzsébet körút 29. sz.

ZENE-ÉS MŰVÉSZET

Fischer Ervin áll. kép. okl. zenetanár zeneiskolájában a beírások (Szalárdi-u. 21) szeptember 1-6-ig d. e. 10-12-ig, d. u. 4-6-ig tartanak. Telefon 14-74.

* Beiratás a zeneiskolába. Bleyerné Garzó Adél áll. képesített zenetanárnő zeneiskolájában (Rákóczi-ut 12., III. em. 20. Telefon 15-15.) A beiratások naponta délelőtt 9-től 1-ig, délután 3-tól 5-ig, szeptember 6-ig bezárólag eszközöltnék. Az intézet vezetősége ez uton tudatja a növendékekkel, hogy a tanév megnyitása szeptember 9-én délelőtt 10 órakor lesz.

TANÜGY

Nagyvárad R. K. Polgári Leányiskola
Orsolyazárda.

Értesítés az 1918-19. iskolai évre.

Az 1918-19. isk. évet a vkm. rendelethez képest, szeptember elején Isten nevében megnyitjuk. Az erre vonatkozó tudnivalókat a következőkben közöljük a polgári iskola rendes növendékeivel és magántanulóival.

Szeptember 2-án d. u. 4 órakor a tanári kar alakuló gyűlést tart.

Szept.	4. d. u.	3-5-ig	javító az I. oszt. róla
"	5. " "	" "	a II. " "
"	6. " "	" "	a III. " "
"	7. " "	" "	a IV. " "
"	9. " "	" "	beírás az I. " "

10. " " " " a II. " "
 11. " " " " " a III. " "
 12. " " " " " a IV. " "
 13. reggel 8 órakor V ni Sancte, az-
 tán törvényolvasás.

Fizetendő díjak: a tá díj első fele 70 korona, beírásdíj 15 korona, könyvtárra 5 korona.

Egy-egy osztályra csak 4 növendéket vehetünk fel. Felmutatandó: születési, iskolai és oltási (ujraoltási) bizonyítvány.

Nagyvárad, 1918 aug. 28.

Mellau István,
 polg. isk. h. igazgató.

A nagyvárad m. kir. állami felsőleányiskola és leánygimnáziumban az 1918-19. iskolai évre folyó év szeptember 4 én d. e. 9 órakor kezdődnek meg a beírások a Széles utcai községi elemi fiúiskola helyiségében, hoi az intézet a Tisza Kálmán téri saját épületének elkészültéig ideiglenesen elhelyezve is lesz. A beírások szeptember 4-7 napjain d. e. 9-12 óráig lesznek. Minden beíratkozó tanuló szülője vagy gyámja kíséretében köteles megjelenni s a következő okmányokat magával hozni: 1. Születési anyakönyvi kivonat, 2. Iskolai bizonyítvány a mult évről, 3. Ujraoltási bizonyítvány. Az intézetnek I., II. és III. osztálya nyílik meg ez évben. A beíráskor minden tanuló 20 K felvételi díjat s 14 K vegyes díjat, összesen 34 K t tartozik fizetni. Ez alól senki fel nem menthető. A tandíj megállapítása most van folyamatban. A tanítás megkezdéséről, valamint egyéb tudnivalókról az igazgatóság megfelelően tájékoztatni fogja az érdekelteket.

MOZI.

Az Apolló nagy sikere. Az Apolló-színház páratlan sikerrel mutatta be Puccini halhatatlan remekművét, a Toscát, mely ma is a színházak legkedvesebb műsordarabja. A tragikus fenségű mű minden szépsége sokszorosán érvényesül a világot jelentő filmen. A közönség a legnagyobb elragadtatással fogadta a ragyogó látványosságot és egy egy jelenetet, melyet tökéletes realizmussal állított be a rendező zsenialitása, lélekzajtó csendben, majd kitörő tapssal fogadott a közönség. A Tosca még ma marad műsoron.

Fantomas a Vigadóban. Tegnap este nevezetes premierje volt a Vigadó mozgószínháznak. Egy eredeti Fantomas filmet mutattak be az Ellopott szálloda című megdöbbentő hatású detektív történetet mely egy vizsgálati fogoly izgalmas szökésével kezdődik. Fantomas nyomozása a legkülönböző rejtelmeken vezet át, más más alakban jelenik meg csodálatos kalandokat él keresztül és hallatlan fáradság után sikerül neki a veszedelmes gonosztevő leleplezés. Az elfogatással titokzatos sötét büntény részletei derülnek ki és Fantomas egy rettegett bűnszövetkezetről rántja le a leplet. A nagy szerű filmet még mai műsorán vetíti a Vigadó.

APOLLÓ mozgószínház	MA
	TOSKA.
Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.	

VIGADÓ mozgószínház	MA
	Az ellopott szálloda.
Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.	

URÁNIA mozgószínház	MA
	Sziklavár.
Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.	

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Kiadótulajdonos: **Szent László-nyomda r.-t.**

Biharvármegye alispánjától.
 11000 - 1918.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Biharvármegye legtöbb adót fizető bizottsági tagjai 1919. évi névjegyzékének összeállítására alapul szolgáló adóhivatali kimutatások hivatalomba beérkeztek.

Az 1886. évi XXI. t. c. 25. §-a alapján ezen adóhivatali kimutatások az alispáni kiadóhivatalban (vármegyház I. emelet, 4-ik számú szoba) az igazoló választmányának f. évi szeptember hó 13-án d. e. 11 órakor tartandó üléséig 8 napra közszemlére kitétettek.

Az érdekeltek ezen kimutatásokat megtekinthetik, esetleges felszólalásaikat a fent jelzett határidőig az igazoló választmányhoz címezve, hozzám beadhatják.

Nagyvárad, 1918 szept. 2.

Fráter Barnabás,
 alispán.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
 Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonöket** úgy földekre mint városi bérházakra 15-65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett **minden árfolyam levonás nélkül** készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

Félix gyógyfürdő
 Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hév vizfürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli saisonban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a **Fürdőigazgatóság.**

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

ÚJ SELYEM ÉS SZÖVET-ÜZLET

nyílt meg a Nagy Telek utcán Goldberger bádogos házában, a Dudek-sikátorral szemben. Az új üzlet elve cikkeit a forgalmi áraknál

lényegesen jutányosabban árusítani

Támogatást kér: **BALLA F.**

Eladó ingatlanok:

Nyomda-u. 4. sz. ház, földszintes, nagy parkkal.

Rulikovszky-uti 18. sz. alatti 1 emeletes bérház és

Füzes-u. 69. sz. alatti ház.

Felvilágosítást nyújt a **Magyar Bank r.-t.**

HETI ÁRJEGYZÉK:

- Porcellán mozsár ittóvel 12.-
- Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral 15.-
- Majolika tálca fogóval 8.-
- Majolika cukortartó díszes 8.-
- Majolika gyümölcskészlet 8.-
- Vizes készlet csiszolt üvegből 12.-
- Boros 12.-
- Likör 12.-
- Befőttes készlet kristály fehér 12.-
- Gyümölcs készlet kristály üvegből 12.-
- Majolika fali sőtartó színes 8.-
- Majolika vizeskanecsó színes 10.-
- Kenyérkosár színes üveggel 10.-
- Chinaezüst cukortartó 10.-
- Chinaezüst gyümölcsállvány 10.-
- Majolika virágváza színes 5.-
- Majolika virágfazék 5.-
- Majolika diszfigura 5.-
- Porcellán főzőlábas 5.-
- Porcellán főzőfazék 5.-
- Teáskészlet színes aranyozással 50.-
- Kávékészlet színes aranyozással 50.-
- Feketéskészlet színes aranyozással 50.-
- Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással 150.-
- Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással 40.-
- Mosdókészlet színes finom díszítéssel 50.-
- Falitükör színes aranyozott kerettel 80.-
- Asztali-lámpa teljesen felszerelve 25.-
- Függő-lámpa teljesen felszerelve 80.-
- Teáspohár chinaezüst foglalásban 8.-
- Teáscsésze színes finom aranyozással 4.-
- Kávécsésze 4.-
- Köpöcsésze 5.-
- Főzőlábas barna tűzálló füllel 5.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt vizek, Képek, Ablaküvegezés.
 Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVÉREK
 üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.
 Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
 Telefonszám: 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Jobb
polgári családból való **keresztény leány** ki-
szolgálónőnek felvétetik. Nem gyakoroltak is figyelembe vétetnek. Nemzeti Bazar, Sás épület.

Zongoratanítónő,
ki intézetben is több év óta tanít, magánzongora órákat vállal jutányos feltételek mellett. Házhoz is jár. Pável-u. 19.

Poloskaírtó
Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák ir-
tására. Kjs üveg 4 K, középvég 8 K, nagy vég 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Keresünk
azonnali belépésre egy prodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatost. Moskovits Mór.

Uridivat
Cziller Imre Nagyáruhá-
zában. Férfi- és fiu-
kalapok, nyakkendők,
ingek, gallérok, kézelők,
zsebkendők, harisnyák,
sétabotok, bőrdárúk,
péztárcák, esőköppeny,
esőernyők, acélárúk leg-
előbbben. Tisztviselő-
nek árkedvezmény. d

Ruhafesték
valódi két oroszán H
védjegyű minden színben
kapható. Ára 70 fillér.
Visszonteladók árendem-
ben részesülnek. Farkas István „Apolló”
drogériája, Rákóczi-ut
7—B. sz.

Ne dobja ki pénzét
új ruháért, mert a ki-
tűnően bevált ruhafesték-
kel régi ruhadarabjait
olcsó pénzért házilag
átfestheti. Egy levél ára
50 fillér. Németh Pál
Aranykereszt gyógyszer-
tárában, a városháza
mellett.

Jó bizonyítványok-
kal rendelkező megbiz-
nató egyén hivatalozgai
minőségben állandó al-
almazást nyer az Egye-
sült Bank és Takaré-
pénztárnál, Bémer-tér 4.

Butorozott
szobák kiadó Zöldfa-
épület emeletén. Érte-
kezhetni a szobakezelo-
nőnél.

Privát
zongora-tanítást vállal
német órával zongora-
tanárnő. Házhoz is megy.
Szaniszló-utca 26.

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegy-
szerek, előhívók stb.
kapható Farkas István
„Apolló” drogériájában,
Rákóczi-ut 7—B.

Pemete
és hársfamézcukorka el-
hárítja a köhögést és
rekedtséget, hurutot, ki-
váló hangtisztító, oldó
hatású. Egy csomag ára
1 korona. Kapható Né-
meth Pál Aranykereszt
gyógyszertárában, a vá-
rosháza mellett.

Tyukszemirtó
három nap alatt elmu-
laszt tyukszemet, bőr-
keményedést és szemöl-
csöket. Ára 2 kor. Kap-
ható Farkas István
„Apolló” drogériájában
Nagyvárad, Rákóczi-ut
7—B. sz.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2.
sz. házban (Szent László
téren) kocsma, vendéglő
és bodegának kiválóan
alkalmas üzlethelyiség
hosszabb időre. Bővebb
felvilágosítás a Polgári
Takarékpénztár r.t. nagy-
váradai cégnél nyerhető.

Kiadó
üzlethelyiség. A Zöldfa
épületben a volt kávé-
házi helyiség (körülbelül
300 négyzetméter terü-
let kiadó. Értekezhetni a
„Fekete Sas és Zöldfa
r.t.” Irodájában, Sas-
passage 22. sz. lépcső,
I. emelet. Telefon 14-00.

Tavaszi
szepplők, májfoltok, bőr-
vörösség, kiütés, milt-
reszerek ellen biztos az
IPO-krem. Ára 5 kor.
és szappan Vióra át-
mosó ára 6 korona. Kap-
ható Farkas István Apolló
drogériájában, Rákóczi-
ut 7—B.

Ór
lakással és jó fizetéssel
felvétetik a Fekete sas
részvénytársaságnál. Je-
lentkezni csak délután
3—5 óra között a rész-
vénytársaság Irodájában,
Saspassage 22. számú
lépcső, I. emelet.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.
Minden hónapban kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére
gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvviteire.
Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

LEGF. BUZACSRIZ,
folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg,
mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-
TALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV
kapható Stern Miklós bőrhulladék
üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.
Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság
könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban
ajánlja könyveit és lapjait
Ne vásároljunk könyveket, mi-
előtt szét nem néztünk a Sajtó
hölgybizottság
BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Több kisebb nagyobb bérház
ELADÓ.
A vételhez szüksé-
ges jelzálogkölcso-
nőket előnyös felté-
telek mellett bonyo-
lítja le a
Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Mocsáry Sándor
TELEFON: 1404.
Zöldfa-épület, utcai helyiség.
Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész és
bronzműves.
Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Eleckrotechni-
kai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-
szálas Tungsram-égők, villanyvasa-
lók állandóan raktáron.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, Bémer-tér 2.
Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.
Elfogad takarékbetéteket köny-
vecskékre és folyószámlára és
azt előnyösen kamatoztatja. Le-
számítól váltókat. Engedélyez
előnyös feltételek mellett jelzá-
logkölcsonőket törlesztésekre.
Előleget ad értékpapírokra.

Szent László
Püspök gyógyfürdő
Nagyvárad mellett.
A kénes hévíz források természetes
forrása 42°C Kénes hőforrását már
300 év óta használják bámulatos gyógy-
hatással köszvény, csusz, csontbajok,
női betegségek és hasonló fájdalmas
betegségek ellen.
Mindenről kellőleg gondoskodva van!
500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos
park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen
és az összes szobákban. — Nagyszabású
nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrás-
vízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura.
Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE
IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.
Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram
és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállíttatnak. Eivállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.
Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok
nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.
A telep telefonja 514. Főszerező telefonja 55.